

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZALLÁS:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra
a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen e lap hetenkint háromszor a. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőn.
Ára évi negyedszer 3 ft. 6. é. Hirdetési ár: négyhatszor sorért elsőszor 7 kr., másodsor 6 kr., harmadsor 5 krajczár 0. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.
A „Közlöny” cikkei sora után 15 kr. előlegos beküldése mellett a szerkesztőséghez czímzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Konstantinápoly, apr. 25.

Konstantinápolyban egyik kellemetessége az, hogy időnkint más más sajátosabb többféle tudományos emberekkel találkozhatni. Jelen időben két nevezetes emberhez van itt szerencsénk. Az egyik helvéziai nagy református Zimpel nevezetű, a kinek nagy utazási ismerete van, s nevezhetni őt világpolgárnak, tanulmányához tartozik az orvosi, sebészeti és nagyszerű mérnöki, s még a biológiából merített tudomány. Zimpel ur itt terve vette a török kormánytól engedélyt nyerni, hogy Jaffától Jeruzsálemig vasutat építsen s most mig itt ezen tervén munkál, értesítettett azon új vállasról, a mely eddigelő többnyire inkább csak az alsóbb osztály között terjed, a kik is egymást Krisztus követőinek nevezik. A mint mondják, Magyarországon is többféle terjed az, nevezetesen legtöbb volna ezek közül Temesvár környékén, s Zimpel ur most azokat akarja felkeresni. A másik nevezetes vendégünk egy hollandi születésű tudós tanár Siegel nevezetű, a kinek rendelkezése alatt vannak Görögországban több márványbányák, a honnan az o'aszországi templomokhoz a mostanság szükségelt márványfaragásokat Siegel ur rendeltetéstől vitték, a kit utolszori Olaszországban létekor a pápa is beszélgetésre méltott; tervbevév a szent Péter temploma eleibe még márványfaragás-fele díszítményeket. Siegel ur azért jött ide, hogy a török földön levő márványbányák iránt egyezkedjék. A mint hallatszik, a szultán is márványfaragásokért egyezik Siegel ural. Nekünk magyaroknak a hasonló jelenségekkel való találkozásra van itt egy jellemző egyénünk már tizenkét évtől fogva itt lakó magyarországi hazánkfi Sziilági Dániel, a kit az ilyen tudományos utazók felkeresnek, a ki is többféle tudományos ismeretei között több nyelvből tudományában valósgos nyelvmestere, s azokat kutató buvár. Az itt levő számos nemzetek között reánk magyarokul jellemző az, hogy az itt levő magyarok kevés száma között mindig található, a kik a tudományban, tevékenységben szemlelmi s élénkségi tekintetben az itt levő többféle nemzetek között nincsenek háttérben maradv; a szemlelmi s élénkségi jellemzésre vonatkozva irom le a mult farsangi időszakból két magyar hölgynek, mint fejtér és fekete dominóba öltözött maszkos bálfi kintteltéseket. Péran az elsőbb rendű maszkosbálók publikumát vagy azok érdekesebb részét a különböző követségek hivatalnokai, és az itt lakó gazdag bankárok teszik. Ezen bármilyen nagy termet betöltő csoport bálózóknak az emberi gyarlóság szerint többféle élet oldalak ismeretesei, a melyeket a két maszk élvezetesen felhasznál, p. o. véletlenül az egyik orosz követségi hivatalnok mellé jutván, francia nyelven a két maszk közül egyik így beszélt: Ah mint fázom, melyre mondá a másik: én is olyan siberiai bideget érzek. A hivatalnok elértette, s a maszkokhoz fordulva ezt mondá német nyelven: Igaz, hogy nálunk hideg, nagy hideg van, de azért mi is alkalmasak vagyunk becsülni az észből jött finum modorokat, melyre mondá az egyik maszk: Te azt gondold, hogy mi németek vagyunk; felelé arra a hivatalnok: Én jól tudom, kik vagytok, ti csak közelségben vagytok a németekhez, de oly nemzet közül valók vagytok, a melyet az én nemzetem becsül; hirtelen felelé az egyik maszk: Nem így becsültetek 48-ban, s azzal elvagyultak a bálózók közé, a kik egész figyelmenél voltak ezen két maszk több furesa élénkségére.

A következő májusban ismét lőfuttatás iránt rendelkezett itt a szultán, és pedig hogyan: 13., 14. és 15-én az európai édes víznél. A szultán új gőzöse (Yacht) „Talia” tíz nap óta itt van, mely sokkal felülmúlja az egyiptomi vice-irálytól ajándékozott gőzöst a nagyszerűség-, fényesség- és sebességben, ugyanis 19 geographiai mérföldet (4 $\frac{3}{4}$ német mérföld) halad egy óra alatt, és már egy kéjtartat tett vele Abd-ul-Azis a Dardaneláig. Valahára itt is életbe akarja léptetni a kormány a dolgozó- és szegényápoló-intézeteket, s így naponkint több meglepő tüntetést fel a jelen szultán jölvén működéséit.

Miután mindenki kezdő náunk is átlátni, hogy csak az ipar és kereskedés (de nagyban) főbilitéje egy ország és nemzet virágztatásának, nem lesz érdekeltelen megemlíteni, hogy miképp sülyed az osztrák kereskedés a szal-

litás- és más hanyagsáért. A Dunán szállítás rendetlensége már ismert dolog és mégis rendkívül drága, tehát erről nem szólnunk, hanem szólnunk a Trieszt felé történő szállításról; ugyanis innen Triesztre, vagy onnan ide egy mázsa a gőzessel 3 $\frac{1}{2}$, 4 $\frac{1}{2}$, 5 $\frac{1}{2}$ forintba kerül, és a gőzkocsi is szerlelt drága Triesztől akár merre, e mellett ha valaki egy 10 fős ládacsakát ad fel, ezért épp mint egy mázsaért, ha fél forintot is ér, 5 $\frac{1}{2}$ forint a fuvarbér, ehhez járul még a bélyegbér, s több apróság. Mi ennek a következménye? az, hogy innen Lipcsébe Antwerpen felé megy a portéka, mert először a szállítás, Schweitz s a környéke mind Marseille felé szállít, mert Marseitől a gőzös 2 $\frac{1}{2}$ frankkal szállít ide 100 kilót (180 bécsi fontot) s több ilyen hanyagságok az osztrák földön azt a káros következményt hozzák, hogy senki örömet nem szállít, valamint az osztrák földről, vagy ezen keresztül, csak a nagyon sürgős és elkerülhetlen; az pedig nagyon kevés, és a Lloyd társulat naponta sülyedése erre elég bizonyos. Miért vannak minden más kikötőnek angol, francia, o'asz, orosz, por sz földön és Be'gumban általában gőzös társulatai és forgalma? mert a szárazsági szállítás és más célszerű intézkedések ezt elősegítik. És épp ezért oly jelentéktelen Trieszt, s más gőzhajó társulat nem járja, de a Lloyd is közeledik utó idejéhez, s alig tud a kormány pénze álf fenállni.

Ez legyen csak egy kis idea, mert ezen kívül száz meg száz körülmények elgördítette volna a szükségesek a forgalom elősegítésére, s mind addig, míg erre különös figyelem nem fordítatik, az osztrák külföldi forgalma, és ez által ipara nagyon szenved.

A francia és angol bérmentési ve csak fél fontot igényel a levélért, így innen Angol országba egy fél (1/2) silling (25 új kr) egy levél; Frankhon bármely részére fél frank (20 új kr) egy bérmentes levél, holott az Osztrákban akár bérmentre, akár nem, 35 új krajczár egy levél, és pedig 48 óra csak innen a távolság.

r. l.

MEGYEI ÉS KÖZSÉGI ÉLET.

Háromszék, apr. 17.

Nemzeti, felekezeti különbség kizárásával, közvetve s közvetlen néposkoláink helyzetéről tiszta tudomást szerzevén, azon néhány iskolák kivételével, melyeknek, mint mindenben célszerűen szervezeteknek s rendezetteknek miként hajdan a Nőc bérkájából kibocsátott galamb; úgy a családi házból az iskolába, Musák szent templomába kibocsátott iskolaköteles kisdödek, korank igényeivel öszhangzólag a vallás, cultus, a társadalom, állam, a család- és magánélet, a szerénység s erény, az élénkség és bátorság, a munka és rend, a tudomány és szeretet ennyi emellyt, világosságát és melegét egykor majdan képmutatás nélküli tiszta pietasnak, édes drága honunknak, a népeknek, nemzeteknek nagyságát s boldogságát, mint ártatlan szelid galambok, olajájként vitték az élet és megmaradás bérkájába, az édes szülői házba; vannak általában oly iskolák is, melyek nem hogy a kor igényeivel valónak idomítva, de még helyen-helyen a „fali-tábla”, Indali, Fibel, s az ujabban kiadott jó Róman ABC sinos meg. Egyik népiskolában egy jámbor tanító hallgatván, hogy syllabizálás nélkül gyorsan olvassa tanoncz, nagyobb vajadásba, bámszokdába esett, azon hét, egy nevezett alvó szenteknél, kik a római katakombákban hosszú szas alvás után Rómába menvén, csodálkoztak a keresztény Róman.

A kézdi orbai esperesi ker. rom. kath. latin szer tartású clerus f. hó 7 én Kantában a minorita atyák szerzetes háza egyik termében szent székert tartott. Több tárgyak közt tüzetesebbek valának: a) Baróthi plebánus esperesi jegyző P. A., a főtisztelendő püspöki kormányhoz intézett kérelme, s a kormányának a kérelmet a kézdi orbai clerushoz a kérelemre véleményezést végett áttett leírata. Az elsőben, az ur szövegében több évtizeden át siker habé roztta futással munkálkodott, elbetegesedett, kifáradt hajlott kora ősz szolgálja a Krisztusnak, ilyen szavakban egész rögs papi pályáján áthúzódva, már hivatalából fölmentelt, nyugodalomba bocsátást, s az elagott papok nyugdíj-pénztárából 400 osztr. ért. frtot kér élete fogytáig. A másodikban véleményadás

parancsoltatik erről: gyengén állván az elagott papok nyugdíj-pénztára, nem volna-e célszerűbb s kivihetőbb P. A.-nak egy coadjutort rendelni, mint ötlet hivatalából fölmentés után 400 o. é. frtal évenként nyugdíjazni? A clerus határozatát ebben központosította: Minthogy az elagott papok nyugdíj-pénztára mikénti helyzetét, s a baróthi megye viszonyát nem ismeri a clerus, tüzetesen nem véleményezhetvén; midőn a dolog célszerűt böles elintézését ajánlja a főtisztelendő püspöki kormányának idáig már nem egyszer tapasztalt böles elintézését; egyszersmind bátor alázatosan azt véleményezni, hogy az egy nevezett seminárium puerorum, melynek idáig nem nagy hasznát vette az erdélyi megye, megszünt, s az idáig arra fordított töke olvadna be az elagott papok nyugdíj-pénztárába. Vajha a főtisztelendő püspöki-kormány is évenként legálabb hirtlapig, mint más főegyletek tesznek, az alsóbb állapotú szegény clerussal tudatná az elagott papok nyugdíj-pénztárában miben állását. b) Olvastattat a magas erdélyi udvari korlátoknál elnökségének a hadkötelezettségre korosult kántorantitói egyénekre szorítókozó egy rendelet, melynek minden megye jegyzőkönyvébe iktatása nemcsak elhatározottat, hanem kiismondottat: miszerint hadkötelezettségre korosult minden kántorantitót ne csak beadja az illető tisztséghez okmányait, hanem valahányszor a fölmentő sorozóbizottmány kiadja, mindannyiszor mig a korosztály évek lejárnak, személyesen a bizottmány elé álljon, nehogy úgy járjon, mint a sárfalvi kántorantitó Lukács Márton, kinek az illó hivatalhoz beadott egy okmánya a hivatali levéltárakban felejtetvén, e miatt katonává avatottat, s még tanítói állomására vissza nem bocsátottat. c) Olvastattat egy magas utasítás az ugynevezett hadkötelezett katona osztályzati házasságra szorítókozva, mely hogy tájékozás végett minden megye jegyzőkönyvébe iktatassék határozottat. d) Eset adván elő magát, szóba jött, hogy az, ki valamely megyében lakván, helybeli birtokáról törvényesen képezvén helybeli papjának, vallásán levő annak a papnak képezni, kinek szolgálatával nem él ugyan, de kinek plebánusában képezés terhet hordozható birtoka van tartozik-e? Annyival is inkább, minthogy urunk királyunk, mint az 1858. évi birodalmi törvény lap 153. száma hozza a képezésre vonatkozó törvényeket el nem töröltte, sőt újabb megerősítette, a Comp. const. I. Rése 1. Tit. V. Art. szerint ez kérdést sem szenved.

A Kézdí-Vásárhely tanácsháza egyik nagy termét Thalia templomává változtatta Hubay színtársulata kivált a népszinmű darabokban oly szellemiséggel működik, hogy a mindig zsúfolásig felt terem nepe meglegedve érzi magát.

A bereczkvárosi szinműkedvelő egyület is a jötekénység oltárává szentelt néhány színi előadásait dícséretesen folytatta.

Még január havában Brassóból Kézdí-Almába, mint falvájába szolgálatból haza érkezett három nagy leány egymásután csak hamar elhalálozott, s az óta a közepes népességű falvában 47-re ment az elhalálozottak száma, általában a nagy emberek halnak.

A nyavalya ragályos. Pár faluban a kezelők a falujövedelmével, az államkölességgel, az adóssággal visszaéltek, állítólag egy faluban erre szorítókozva ki is van rendelve a nyomozás.

Annak idejében többet. Tenyérrel s párákkal Romániába munkálkodás végett oly nagy számu embercsoport vonult, minőhöz hasonló idáig egyszer sem.

Mindamellett is, hogy kivált tavaszi s őszi időben csakugyan tapodhatja az ember a kézdi vásárhelyi piacon a sarat; a vámszedők vidéki szekérrel árustól 6, gyalog árustól 4, két pár tojástól stb. 1 krajczárt o. é. vesznek vámdíjjal, azon nem csodálkozik a vidék, mert évenként, midőn elérkezik az árvavezés, a piacot oly méreg drágán titik el egymás kezéről, hogy a kié aztán e kis ország, s ebben a hatalom és dícsőség, szultán s czárként veszi a vámot úgy, hogy a célszerűbbnek látja.

A napokban Kézdí-vásárhelyt a kézdi széki katona sorozás is megtörtént, és pedig a legnagyobb szigorral. Még csak az atyáknak sem szabadott a sorozó terembe bemenni. Az ajtót csendő őrizte. Egy atyának, ki a francia háborút végig szolgálván, dolog tehetetlen három fia közt egyik kiszolgált dolog

tehetetlen katona, más császári ezredben szolgáló katona-bár, a harmadik fia is besoroztatott. A román katonaköteles egytől-egyig Romániába szökött. Nemerei.

Nyelvtan, april hó.

(Válasz „egyik tanító” barátomnak). A „K. Közlöny” folyó évi 32-dik számában „egyik tanító” barátom pár kiigazító megjegyzést kénytelen tenni a 26-dik számban megjelent levelemre.

Igazitsunk s igazodjunk, mert „errare humanum est”. En mindig megköszönöm, ha valaki hibámra figyelemzetet s jó utba igazít, s midőn én igazodom, kérem e t. barátomat, igazodjék ő is, mert az is járhat tévúton, ki mást igazítgat.

A kiigazító megjegyzések tartalma ez: 1) S.-Szent-Györgyön nem három, hanem négy elemi osztály van.

Ezt magam is így tudtam, jelen voltam az illető elemi osztályok téli közvizgáin, midőn levelem irtam, előttem állt a közvizsgák programja s mégis — errare humanum est — hogy s hogy nem négy helyett három irtam én, vagy szedett a nyomdász [szegény nyomdászok, mint a bűnbakra minden hibát reájuk raknak; bocsánat édes nyomdász barátom, ha méltatlanul találok gyanúsítani!] Elég az, hogy megtörtént a hiba s ki is van igazítva, még pedig ilyen ünneplés magas barátom: „Adom tehát tudtára tudósító barátomnak stb. stb. s a egyszersmind figyelemzetem azon kíváncsimunkra is, hogy a ki iskolánk ügyeibe nyúl, a végre, hogy azt hirtelen térré vigye, még csak tollhát sem engedhetik meg. (E sorok közt olvasd: hogy mert ez az ur iskolánk ügyeiből szólni?)”

Tulcsigazott kíváncsim édes barátom, ha még tollhát sem engednek meg önök, akkor aztán „nem nyulhatunk iskolájuk ügyeibe”, akkor aztán hallgatni kell az írásnak. Különben meg, ha valamit engedünk egymásnak. Vajha csak tollháb csenek a sepi-szent-györgyi iskola ügyei körül.

Nó hanem köszönöm, hogy tollam tévedését kiakará igazítani, egy kissé az igaz elkésett ve'e, mert mielőtt az ön igazításáról valamit hallottam volna, mart. 10-én irt cikkekben már 8 osztályt emlelt (négy elemi négy közép. Lásd „K. K.” 38. sz.). Egyébiránt, ha én is szerettem a szörzsálat hasagítani, tehát most tudtára adnám önnek s s mind azoknak, a kiket illet, hogy a s.-szent-györgyi algymnasiumnak csak azért is három, és nem négy elemi osztály van; mert az első tulajdonképpen a s.-szent-györgyi ref. egyház népiskolájának a maradványa, mind s.-szent-györgyi növendékei vannak, tanítója a szent-györgyi segéd lelkész, fizetését az egyháztól és nem az iskolától veszi. (Csak 50 forint fizetés pótlást kap az iskolától a nyári tanításért.) Az említett osztály csak ideiglenesen van az algymnasiumhoz csatolva. Közlebről illetékes egyének szóba hozták eltörleszt, mivel ez osztály van is, nincs is, s éppen parányi magam disputálék mellette, hogy nem eltöröltni, hanem az algymnasium teljes kiegészítő részévé kell lenni, mivel jól rendezett algymnasiumnál az elemi tanulmányok végzésére okvetlenül négy év szükséges, s éppen a kezdő osztályokra főgond fordítandó, a nevelés és tanítás megkezdésére kell a legnagyobb mester.

Elég az hozzá, az én tollam bűne nem égrekiáltó, s az olvasó közönség nem lett volna oly nagyon félrevezethető általa, mint ön h vé, s ezen hiba után is azt hiszem, hogy még ezután is bátoríthatom „az iskola ügyeiből nyulni.”

Tán nem is ezért kellett a kiigazító megjegyzéseket írni, ez tán csak fogantny, vagy kiindulási pont volt, hogy

2) a műkedvelő társulatra vonatkozólag mondhasse el ön, a mi szíven fektűt: tudósító nem ismeri a társulat belviszonyait, (tán belviszongásait) akart írni; lám az ön tolla is hibázik!

Az meg lehet, hogy a függőnyök megett oly dolgok is történtek, melyekről én semmit sem tudok, s nem is akarok tudni.

„Ha ismerné a társulat belviszonyait, így

*) A bocsánat megvan; más alkalommal jobban ügyeljen ön pennájára, mert a kéziratban csakugyan három van írva. A szedő.

igazít tovább t. barátom, nem állította volna e tekintetben fő-főtényezőül a tanítókat.

A szerénység szép erény; hát az alszerénység mi? nem hiszem, hogy a többi tanító urak is ilyen szerények legyenek.

„Inkább lekötnek minket tanítói sok iranyu teendőink, mint sem e téren a nemzeti művelődés apostolai lehetnünk stb. stb. nekünk tanítóknak foglalkozásaink körében elég, míg fel nem fedezett s meg nem talált báber van elrejtve; egy pár lépéssel hátrább vonunk, és igyekezni fogunk, hogy segédkezésünk inkább csak szűnőidőkre szorítkozzék; mert nem szabad, hogy egy minket közelebről érdeklő cél hiányt és elmellőzést szenvedjen.” (Bizony nem szabad!)

Itt a bökkenő; e miatt volt kénytelen e t. barátom kiigazító megjegyzéseket írni, hogy ezen védbeszédét elmondhassa. Ez igen helyesen van mondva. Ezért kell nekem is válaszolni, egyebet szépen elhallgattam volna, de ezért kelle e lap hasábjain az olvasók türelmét hosszabb felelettel igénybe vennem. Csak azt nem értem, miért mondja ezt e t. barátom nekem; mert hiszen, úgy beszél, mintha csak az „én számmal beszélne.” Ilyen forma eset történt még velem: egyszer szép nyári este kísértélva, látám, hogy egy ifjú többi dorongokkal megrohannak, az ifjú kétségbeesetten védte magát sétabotjával, én segítségére sieték, s a mint intéseme szét-szalad a bántalmazó tömeg, a szegény ifjú még mindig hadonáz botjával s engemet is ellenségesk véve jöket huzott hátamra.

Beszéltünk világosabban, legyünk ösztökék.

Emlékezzék csak vissza e. t. barátom, hogy én még az első előadás alkalmával bizalmas baráti körben megmondám önöknek következtetve vagy három általam ismert műkedvelő társaság élete történetéből, miszerint a szinpad dicsáiki sikamlósak, dicsőséget felelti vita, egy kis pletyka, egy sereg előítélet elmaradhatlanok. Ezekkel készen kell lenni. Kérem önöket, hogy mentől ritkábban, s ha lehet csak szűnőidőken játszódnak.

A műkedvelő társaság megalakult, a siker eddigelő fényes, a dicsőség nagy. De a színészet nálunk még mindig csak komédia. Közönségünk nagy része még csak néhány szerencsétlen kóbor színészt látta, s ezekhez köti a színészet fogalmát, azt hiszi, hogy (csak a Bachus fiai lehetnek Thalia papjai.) A miveltebb, józanabb s általában a nagyobb rész örömmel, a legnagyobb méltánálással s pártfogással üdvözölte a műkedvelő társulatot; de akadtak olyanok is, kik megbotránkoztak azon, hogy a tanítók komédiások lettek. „Bizony sokkal jobb lenne, ha dolgukhoz látnának, nem azért adjuk nekik a tanítói fizetést, hogy komédiázzanak.” Ilyen s ezekhez hasonló előítéletekkel kelle találkozni itt-ott a tanítók valóban szép és nagy áldozatának. Más felől, a mint megjósolám, a társulat kebelében is, a szinpad költségek fedezése, a szerepek osztása stb. felett néha-néha egy kis kellemetlen surlódás történik. (Sajnálom, hogy ezt a nyilvánosság elé kelle hoznom, de ha nem teszem, é. t. barátom ismét azt találja mondani, hogy nem ismerem a társulat bel-

viszonyait, s mégis irkálók róla.) E surlódásoknak az én ártatlan levelem legkevésbé sem lehet oka; mert ha az első levelemben elfeledtem V. Béla és P. József urak előtt a szinpad költségekre előlegezett pénzt „levenni a kalapot” rögtön „levettem” a másodikban. (Lásd „K. K.” 30-dik számát.)

Igy támadta meg e derék üdvös társulatot az előítélet kívülről, egy kis viszálykodás belülről.

Egyik tanító barátom segíteni akarván a bajon, nem kapott más fogantat, az én levelemben csipezkedik, hogy elmondhassa: ne bánta közvélemény, ne téssek előítéletek, mert mink nem is voltunk, de ezután igazán nem leszünk színészek, mi tanítók vagyunk, s azok akarunk maradni, másé a dicsőség, nem a tanítóké.

Nem úgy édes e. t. barátom! Ha valami üdvös dologhoz kezdünk, nem szabad olyan hamar hátrálni! Az első csata már meg van nyerve, az előítéletek által ejtett sebek begyógyulnak, a pletyka és rágalom szenny alól a dicsőség fényesebben mosolyog elő. Krisztus a tövis korona alatt, Columbus bilincseiben valának legnagyobbak!

Öt, hat órai lelkiismeretes tanítás úgy kimeríti az embert, olyan jól esik, olyan szükséges egy kis nemes szórakozás. S. Szentgyörgyön hol találja meg ezt mivelt ifjú? A vendéglőben, egyik s másik bácsival vagy principálissal nagyokat igyunk, ha kell is, ha nem is? Ezt akarta kikerülni a derék tanítói kar, ezért panaszkodt gyakran e. t. barátom is. S tán most megtalálták a szorakozást; mivelt szép hölgyek, mivelt ifjak ottantottan tíres órákban összesereglenek a művészet oltára körül, s kettős magas célra áldoznak. Kislelkűség lenne most hátrálni, miután a kezdet nehézségein túl vannak. A tanító urak 17 évig gyakorolták magukat a cursus tanulásban, havonként egy-két ivnyi szerep megtanulása oly magyar darabokból, melyeket már többször láttak, olvastak szinte könyvnélküli tudnak, nem veszi el idejüket, a tanítástól. V. T. barátom a „Csizmadiát” szinte rögtönözve a közönség teljes meglepődésére játsza.

Természetesen azt mi is ajánljuk, hogy inkább csak szűnőidőken játszódnak, első és elmulaszathatlan a tanítói kötelesség, melynek eddigelő olyan jól megfelelték; de e mellett mint többször is mondtam a szentgyörgyi tanítók hivatás-köre az iskolán kívül is kiterjed. A szinpad egy cseppet se von le tanítói méltóságukból, sőt ellenkezőleg, ha olyan jól játszanak mint eddig, még emelni fogja tekintélyüket s azon közszeretetet, melyben eddig részesültek.

Miután így e. t. barátom védbeszédét ki-egészítgetem, térjünk át a kiigazító megjegyzések 3-ik pontjára.

„Az építető gazdák igen költséges szinpadot állítottak.” Ez is a kiigazító megjegyzések közé tartozik-e? Én csak azt íram, csinos szinpadunk van, 350 frtba került, de egy szót se reflectáltam drága-e, nem-e? Ha reflectálni akartam volna, sokat kellett volna mondanom; de az élet lassankint megtanít, hogy „A cs. k. finans-bezirks-directio rendelete folytán éppen most vonult be Szebenbe az adóbehajtásra vezényelt katonai végrehajtó erő. Miután az eddigi intéseknél nem lön óhajtott eredménye, s a végrehajtási rendszabályok alkalmazása többé nem halasztható, ez oly figyelemzettel hirdetik ki, hogy mindenki szívesen adóhátalékát befizetni, s a végrehajtási lépéseket megelőzni.”

A másik két mindjárt másnap, 1861 oct. 31-kén, ugyanazon szám alatt, ugyanazon alálással, s tartalma ez: „A katonai executio az adóhátalék behajtása végett f. hó 30-kán bevonult Szebenbe. Ezen katonaság kiküldése mellett a cs. k. finans-bezirks-directio értesíté 8031 sz. alatt e magistratust, hogy ha ezen végrehajtási rendszabálynak se lenne óhajtott eredménye, 14 nap múlva special-kommissio fog kiküldetni, s ha a hátalékok akkor se lesznek törlesztve, a város (Szeben) katonai megszállása fog következni. Minthogy a magistratus minden eszközt ki merített s többé nem képes a cs. k. finans-hivatalok további rendszabályait gátolni s az adófizetőket azoknak irtalom nélküli (unnach-sichtlich) alkalmazásától óvni, kihirdetjük, s szolgáljon intésül minden adófizetőnek.”

A szebeniek, 40,000 frt adóhátalékkal, eléggé restellék a dolgot, a mint ez két akkori érzékeny vezéreikből kitetszik, a melyekben ezikkiró vély sajnálattal fejezi ki ez eszt felett, s megmagyarázza, hogy ők nem renitensek, ők szívesen fizetnek³⁾ — kivált ha executio-ra kerül a dolog. A mint hogy fizettek is aztán nyakraforra, semmi áldozatot nem ismerve, csak menekedjenek a borzasztó katonai executiotól.

¹⁾ „Sieb. Bote.” 203. sz.

²⁾ U. o.

³⁾ U. o.

hogy: „beszélni ezüst, hallgatni iary.” E. t. barátom is óhajtaná, de kételkedik, hogy S. Szentgyörgy városa a társulattól átvénne a szinpadot; én meg vagyok győződve, hogy illő árban átvesszi, mert a 19-ik század vége felé a Rikán belőli fővárosnak egy ilyen szinpadra szüksége van.

Most veszem észre, hogy milyen sokat irtam, nem tehetek róla, belehuztam mint Pilatus a credoba. Azon óhajtatással zárom be leveletem: Éljen a nemzeti művelődés! Éljen a s. szentgyörgyi műkedvelő társaság, hogy a közelebről elégett szerencsétlen ifyalviak javára, mint nekem megígérék, rövid időn egy előadás rendezhessenek. Azok, kiknek minden gazdasági épületeik s takarmányuk a lángok martaléka lön, az ifyalviak segítenek a szűkülődd testvéren, most illő, hogy ők is könyörültek tanítójának.

Ezek után „egyik tanító” barátomnak ezutánra is ajánlom magamat becses figyelmébe s további barátságába.

Ilyefalva, ápril 2-án 1864.

R. L.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Örömmel értesülünk, hogy a muzeum-egylet tegnapelőtt tartott választmányi üléséből a muzeum természeti osztályánál megállított újabb állomásra jeles természettudósunk Pávai V. Elek hívott meg.

— Tordai levelezőnk írja május 5-ről: Május elsője hidegen és zöld virágok fák nélkül jöve ránk. Havazott és fűtt a hideg szél d. u. estig, de azért sokan meleg kebelrel gyűlnek fel magyarhoni szűkülődd véreink felségelésére a növénylet által rendezett mai táncvizigalomba. Meglepőleg volt zöldfenyővel és kerti vagy virágázi virágokkal díszítve a táncsterem. Minden legkisebb ékitemény jó izlésű női kezek avatottságát hirdette. Megragadta minden figyelmét magyar költőink képzőszorja virágokból készült oltár alakban keretbe, mely felett Magyarhon címere oly dicsőn tündökölt. Ennek balja felől ki volt téve „Zrinyi esküje” kép, mint szűkülőddök jelvénye, mint tették azt magyarhoni főuraink Horvátország szűkülőddök felségelők alkalmával adott jó czélú táncvizigalmon. Csillóság, fényűzés nem volt senkin látható, egyszerű fehér ártatlan szinü ruha díszíté a szép nőket és szép lányokat. Ifjaink, férfaink fekete magyar öltönyben voltak, és mindkét részről számosan, mint a téli vigalom ideje alatt valának. A tánczot megelőzőleg az itt alakult dalkar Rákóczi-indulóval nyitotta meg. Szünet alatt többnyire nők által készített és kisorsolt tárgy volt 124 darab. Ezekre készített sorsjegy elköt 996, melyekből a kolozsváriak 20 darabot nyertek el, mi a nyerteseknek el is küldetett. A zenészek Müller igazgatása alatt földijert zenéltek egész oda adással viradtig, hogy ez által ők is segítessenek szűkülődd véreinkben. A táncsterem udvara zöldfenyővel volt beültetve, hogy képezzen májálit, mit e napon a természet meg vont fölünk. Jövedelem körülbelül 300 frtba megy, mi annyival inkább érdekes, minthogy a nö-

vénylet ezelőtt kevés adakozás után egy összegecskét még gyűjtött körében, s azt illő helyére el is küldötte. Tegnap megnyék alkerületi pénztára mellett volt ellenőrk Komáda magát meglötte egy korcsmáros szobájában, kinek csak neje volt hon, és azt elküldötte sórért, miáltal a szegen töltve függött puskával fejét szétzúzatta. Tisztársai elmeborodás szülmenyének, mások pénztárhiányi felelősségnek, meg mások nejeké rajta uralgó zsarnokságának tulajdonítják. Tegnap reggeltől fogva 11 óráig esett, ekkor kezdve egész estig havazott, hideg széllel, ma reggelre úgy megfagyott, mint novemberben szokott, midőn a tél beköszönt. Városunk körüli szőlő-hegyeket nem fehér és piros fa, hanem hó virág borítá ma. Ez évi szüretünk, s tán a jövedőbeli is, mivel a szőlőfa megfagyott, és gyümölcsfánk rtgye is, mi a nagy tél fagyával megmaradt, le van tarolva. Bár adónkból, mi oly magasra nevedett, birtokunk után, valamely emberbaráti meleg szív lepszatana, midőn ez negyedik éve, hogy szőlő-hegyeink nem hasznót, hanem kárt teremnek.

— Hátszegről Isekuc Antal ur 5 darab régi ezüst pénzt küldött be szerkesztőségünkhez a muzeum-egylet részére; ugyan fennvezett hazánkba 12 o. é. forintot küld, mint Nagy Mihály szinigazgatónak a magyarhoni inségek részére szánt előadása tisztja jövedelmét. Miket is illető helyre elszolgáltattatni kedves kötelességünknek tartunk.

— A debreczeni bazar eddig 3000 forintot jövedelmezett a hazai szűkülőddök segélyezésére.

— A „Pester Bote” első száma megjelent; némi tájékoztul ide tesszük azon szavait, melyekkel a kereskedelmi rovat bevezetésében találkozzunk. „Magyarország sajátlag magyar gazdasági szükségéinek előlétét nélküli vizsgálatából — ugymond — ki fognak tűnni igazolható nemzeti és politikai követelményei is, és ekkor tán a szabad nemzet gazdasági szempontból meg fogjuk találni a határvonalat, a meddig mind a két részről áldozatok teendők; mert áldozni kell mind a két részről, ha kiegyenlítés akarunk. . . .” S a „Pester Bote” ezt a vonalat igéri keresni.

— Renantól „Szent Pál élete” megjelenését hirdetik. Ez bővebben kidolgozott egyik szakasza lesz az apostolok letelekedteté tárgyozó munkájának, mely „Jézus életével együtt a kereszténység történelmé” hez tartozik, melynek kidolgozására Renan egész tudományos munkásságát fordítja.

— A Kisfaludy-társaságnak apr. hó 28-án tartott havi ülésében jelentés tétetve a magyar Shakespeare kiadás első kötetének megjelentéről, a társaság, mind a költő háromszázados születésének méltóbb megünneplése, mind pedig a vállalat sikerese előmozdítása szempontjából elhatározá, hogy a shakspearei szimulveket, melyek már bírálatán keresztül mentek, vagy azon közelebről keresztülmennek — a történeti sorban közrebeosztandó angol történeti szimulvek kivételével még — az időn mind kiadja, még pedig úgy, hogy a legközelebb megjelenendő II. kötet „Julius

TÁRCZA.

AZ ERDÉLYI SZÁSZOK MAGATARTÁSA

1860 october 20-dika óta.

Történelmi vázlat

Halmágyi Sándortól.

(Folytatás *)

Az akkori időkben a reactio letűnt fénykorát gyászoló nem egy német újságírónak (Bécsben úgy mint Szebenben) kedvencz thematicus szolgálat azon körülmény, hogy az adó-nem-fizetés hajlama aggasztólag nyilatkozik mindenfelé. E körülményt kizsákmányolták a magyar nemzet magatartásának gyanúsítására, s az „ungarische Wirthschaft”-ról oly pasquilleket lehet még a legkomolyabb centralista lapokban is olvasni, hogy az ember elbámult. Nyíltan szemünkre veték, hogy csupa makacs-ságból nem fizetjük adónkat, renitensek vagyunk, s a magyar hivatalnokok az okai mindennek. Csak az igazat, a valódi okot, a pénzhiányt s az adó túlterhelő súlyát nem akarák bevallani. Az adóexecutio 1861 october végén kiszállott — Szebenbe is!

Hogy az adó Szebenben épp úgy nem fizetett, mint bárhol a magyar szent korona területén, s hogy rendkívüli rendszabályokat kellett alkalmazni, ez állitást két okmányal igazoltam, melyeket ezenel közölök hü fordításban:

Az egyik két N-Szebenben, 1861 octobr. 30-kán, a városi és székbeli magistratus aláírásával 7423—1861 szám alatt, s így hang-

zik: „A cs. k. finans-bezirks-directio rendelete folytán éppen most vonult be Szebenbe az adóbehajtásra vezényelt katonai végrehajtó erő. Miután az eddigi intéseknél nem lön óhajtott eredménye, s a végrehajtási rendszabályok alkalmazása többé nem halasztható, ez oly figyelemzettel hirdetik ki, hogy mindenki szívesen adóhátalékát befizetni, s a végrehajtási lépéseket megelőzni.”

A másik két mindjárt másnap, 1861 oct. 31-kén, ugyanazon szám alatt, ugyanazon alálással, s tartalma ez: „A katonai executio az adóhátalék behajtása végett f. hó 30-kán bevonult Szebenbe. Ezen katonaság kiküldése mellett a cs. k. finans-bezirks-directio értesíté 8031 sz. alatt e magistratust, hogy ha ezen végrehajtási rendszabálynak se lenne óhajtott eredménye, 14 nap múlva special-kommissio fog kiküldetni, s ha a hátalékok akkor se lesznek törlesztve, a város (Szeben) katonai megszállása fog következni. Minthogy a magistratus minden eszközt ki merített s többé nem képes a cs. k. finans-hivatalok további rendszabályait gátolni s az adófizetőket azoknak irtalom nélküli (unnach-sichtlich) alkalmazásától óvni, kihirdetjük, s szolgáljon intésül minden adófizetőnek.”

A szebeniek, 40,000 frt adóhátalékkal, eléggé restellék a dolgot, a mint ez két akkori érzékeny vezéreikből kitetszik, a melyekben ezikkiró vély sajnálattal fejezi ki ez eszt felett, s megmagyarázza, hogy ők nem renitensek, ők szívesen fizetnek³⁾ — kivált ha executio-ra kerül a dolog. A mint hogy fizettek is aztán nyakraforra, semmi áldozatot nem ismerve, csak menekedjenek a borzasztó katonai executiotól.

Nézetem szerint ez eset figyelemreméltó világot vet az akkori viszonyok, s névszerint az adóexecutio jellemére. Ezért foglalkozom vele tízetesebben.

Báró Salmen „udvari tanácsos ur” — mert, habár lejöttök a szász atyafiak mint az ők „szász gróf”-jok nagy ünnepelességgel fogadták, már ekkor nem sokat akartak tudni róla — nov. 5-dikéről kelt rendelettel még egyszer összehívta a szász nemzeti gyűlést, ugyanazon hó 20-dikát tűzvé ki határrnapul az összejövetelre.

Azonban az „udvari tanácsos ur” beosztott az erdélyi udv. kancelláriához, s helyébe Schmidt Konrád főkörmányszéki tanácsos, volt cs. kir. finans prokurátor nevezetett ki ideiglenes szász ispánnak, ő Felsőségnek 1861 nov. 18-dikáról kelt legm. határozatával¹⁾.

Az újonnan összehívott szász nemz. gyűlést aztán nov. 25-kén se egyik, se másik, hanem a szebeni első (idősebb) követ Schneider József nyitotta meg, jelentvén, hogy B. Salmen „udvari tanácsos”, Bécsbe utazta előtt ötlet birta meg az ideiglenes elnökléssel. Egyszermind előterjeszté, hogy néhány követ nem érkezvén meg, az üléseket nem lehet megkezdeni nov. 20-án, a kitűzött határrnapon, s még hozzá eközben értesülvén, hogy Schmidt Konrád főkörmányszéki tanácsos ur szász ispáni helytartónak nevezetett ki, megérkezést várt. Azonban az ülések most mégis megnyitának, mivel újabb tudósítás szerint az ispáni helytartó csak december 2-dikán érkezendő Szebenbe. Ez ülésben azonban semmi nevezetes határozat nem mondatott ki²⁾.

Schmidt Konrád azonban csak decemb. 9-kén érkezett Szebenbe, midőn nagy ünnepelességgel és lelkiesedéssel fogadtatott, s a

dec. 14-diki ülést már ő nyitotta meg egy beszéddel, a melyben igazolja magát, hogy miért vállalta el a comességet, mely reá nem alkotmányos választás után ruházott. Azért — ugymond — mivel az eddigi közigazgatásnak nem sikerült a szászok és románok összeközését meggátolni. „Multom — így folytatá — kezesseget nyújt önöknek arról, hogy én semmit se fognék elvállalni, a mi a (szász) nemzet alkotmányos jogait veszélyeztetné vagy eskonkítaná, a mennyiben t. i. ezen jogok az állam-alaptörvényekkel: az 1860 oct. 20-diki diplomával s az 1861 febr. 26-ki alkotmány-törvénnyel egyeztetetők.”

A kölcsönös üdvözlések után a jogegyenlőségnek a szász földön leendő gyakorlati életbeletétele iránti javaslat készítése végett egy hét tagu bizottság választott: Gull, Rannicher, Lassel, Bologna, Wagner, Schmidt Henrik és dr. Tinku személyében, reájok bízván a nemzeti gyűlés ügyrendének átvizsgálása is.

Schneider Frigyes, Römert és Balomirirt pedig megbízák, hogy mint a szász n. gyűlés küldöttsége üdvözlőjek a lelépett gróf Mikó Imre ő nmga helyébe kinevezett új erdélyi kormányzó gróf Crenneville Lajos altábornagyot³⁾.

Még egy ülés tartott dec. 21-kén, s miután az ülések folyamáról gyorsírói közlések a magánvállalkozásoknaggyartak fenn, a jegyzőkönyvek vizsgálására pedig egy három tagu bizottság nevezetett ki, a gyűlés elnapolta magát, míg a fennmilitet hentes bizottság készen lesz munkálataival²⁾.

1861-ben aztán több ülése a szász nemzeti universitásnak nem volt.

¹⁾ „Sieb. B.” 234. sz.

²⁾ „Sieb. B.” 239. sz.

(Folytatjuk.)

^{*)} Lásd a „K. Közlöny” 1. 2. 4. 6. 8. 10. 13. 17. 19. és 36. 42. 50-dik számait.

Caesar-t Vörösmartitól s a „Teli regét” Szász Károlytól, a III. kötet a még bírálat alá nem került „Machbeth-et” Szász Károlytól s a „Venezzei Kalmár-t” Ács Zsigmondtól, a IV. kötet „Coriolant” Petőfi Sándortól s „Titus Andronicus” t Lévy Józseftől, az V-dik kötet „Leart” Vörösmartitól s a Tóth Lőrincz által megígért „A hogy tetszik-et” foglalja magában.

— Magyar cigányok Mexikoba. Debreczenből az aradi német lapot arról értesítik, hogy néhány nappal ezelőtt egy idegen érkezett oda, ki a mexikói udvar számára az első debreczeni cigánybandát szerződtette. A zenetársulat 14 tagból áll és karmesterül, Nesvorda ur (cséh) kíséretében már utra indult. A zenebanda a tengeren át a mexikói udvar költségeiből szállítatik, s a hajórakelés napjától fogva naponként mindegyikük 6 ezüst huszast kap. Ezenkívül mellékkeresetekről is vannak biztosítva.

— Midőn Károly porosz herceget Rendsbargon való keresztutlatása alkalmával a néptömeg lelkesült éljenekkel üdvözölte, azon megjegyzéssel kösöntö meg az iránta tanúsított figyelmet: „Fájdalom, attól kell tartani, hogy majd a sok szakács elcsúsz a levest.”

— Prágából, apr. 28-áról írják. Az e hó 26-án tartott ülésen ismét dr. Greger és dr. Stradal képviselők fölött folyt a tárgyalás. Greger egy bírlapi hirdetés s Stradal szóbeli nyilatkozat folytán vádolják; mindkét képviselő ellen magán panaszoló felek lépnek föl. Taaffe gr. előadta a sérthetlenségi bizottság indítványát, mely a két képviselőre nézve majdnem egyhangulag oda szól, hogy azok fegyelműt azon való üldözése meg nem engedhető. — Ludwig főállamügyész szintén jelen volt az ülésen s ez saját nézponyjából fejtegette ki az ügyet, azonban az államügyésznek kihívó s helyrehozható hangja egyáltalán nem volt alkalmas a kormány méltósága képviselésére, sőt az is megtörtént, hogy az államügyész Klauy képviselőt megszakította beszédében, s arra válaszolva, „ezt megtiltom” sat. kifejezéssel élt, a mi nagy viszályt okozott. Végre rövid vita után elhatározták, hogy a vádlott képviselőknek büntetőtörvényszékre való üldözése meg nem engedhető.

— Színházi botrány Fiumében. A fumei városi színház apr. 27-én este nagy szerdai botrány színhelye volt. A vállalkozó Ubaldi kinyilatkoztatta, hogy az utolsó évenyedi díj nem képes kifizetni, mire az énekesek a színházi igazgatósághoz fordultak, s kijelentették, hogy ha díjukat nem biztosítják, nem énekelnek. Az igazgatóság megígérte közbenjárását; de az énekesek realis biztosítékot követeltek. Ekkor az igazgatóság hatósági segítséghez folyamodott, s ez azt izente a művészeknek, hogy ellenszegüléssel hagynak föl, különben erőszakkal fognak a színházba vezetni. Az utóbbi valóban meg is történt nagy néptömeg kíséretében s zajjal. A zene elkezdődött, a függönyt felhúzták, a tenor megjelent, de száját sem nyitotta ki. A közönség zúg és piszszog, a függöny lecsúsz; s midőn újra felgördül, az egész operaszemélyzet ott áll, a bassista előadja a rajtok elkövetett méltatlanságát, s az ítéletet a közönségre bizza. Ez nagy zajjal pártot fog az igazgatóság ellen, s végre az énekeseket fogságba vezetik, de a melyből egy pár óra múlva ismét szabadon bocsátják.

— Ollivier ellenzéki képviselő ápril 28-án a törvényhozó testületben hozzászólt az egyesülési törvény kérdéséhez, s ezen alkalommal kijelentette, hogy a jót el kell fogadni azon kézből, mely azt nyújtja, s nem eszélyes azt mondani: Mindent vagy semmit. Egy általában azon állapponra helyezte magát, melyen a „France” s a „Nation” már huzamos idő óta mozognak. Őt a republikánusok úgy tekintik, mint a császársághoz átpártoltat, habár ő ellenzéki maradt, csakhogy mérsékelt eljárás tanácsot pártfeleinek.

— A baranyamegyei Palaj pusztán, m. hó 17-én, mint a „Sürgöny” beszéli, T. József ispán egy más gazdatisztal, s egy pénzügyőrfelügyelővel kártyázt, s beteg unokahuga az ágyban fektetve ugyanazon szobában, midőn esti 7 óra tájban egyszerre kétszövi fegyverekkel s pisztolyokkal fegyverkezett két ember lépett a szobába, kik az ispán után kérdésködték, s az ispán magát megismertette, tőle pénzt és fegyverét követelték. Az ispán a mellékszobából — hová egyik rabló kísérté — előhozván a fegyvert, midőn ez alatt jobban magához tért, s látta, hogy a rablók ittasok, azonfölül pedig a kocsis és a tehénész is a szobába jöttek, s így segélyt remélt: a rablók fegyvereit birtelen megragadta, e perczben azonban az egyik rabló a fegyvert reá irányozta s elűtötte, az ispán azonban félrelépett a csövét, hogy a lövés senkit sem sértett meg. Ezután igyekezett az ispán a rablókat azon ürügy alatt, hogy a beteg szobájából menjenek ki, a konyhába kitolni; itt azonban négy hat más csavargó volt; az ispán halotta, hogy a puskasárcányokat felvonták, s erre mindjárt két lövés esett. Az ispán látva,

a rablók nagy számát, s hogy vendégei s a családok is megázottak, maga is egy ablakon át a kertbe ugrott, s így daczára annak, hogy a rablók még kétszer utána löttek, minden sérelem nélkül megmenekült. A rablók ezután mindent felkutattak, mintegy 124 frtot kész pénzben, 80 frt értékű ruhaneműt, egy kétszövi pisztolyt, egy revolver-táskát, 2 fnt puskaot, ugyanannyi seretettet, 24 töltést gojlyóval, s a pénzügyőr felügyelő kétszövi fegyverét, kardját e vadásztáskáját más egyéb ingóságokkal együtt elvitték. Az éppen közelben időző csendőrezredes ur azonnal a helyszínére sietett, s a rablók üldözésére szükséges rendelkezéseket megtette; már néhány gyanús egyén el is fogatott.

— A maros-vásárhelyi kisdóvó-intézet pénzügyállásának kimutatása.

A) Bevétel:

1. A városi majorsági pénztárból	315 fr — kr
2. 1863-dik évi újvívi üdvözetlek megváltásából a helyi ts. nemes tanács utján	107 „ 50 „
3. A helyi nemes cipész czéh adakozása	20 „ — „
4. Mlgs. Rác József ur adakozása	20 „ — „
5. Helyi polgár t. cz. Jung Lajos ur tíz évre ajánlott adakozásának 1863-dik évi részlete	2 „ — „
6. Kiadott pénzek kamatja	245 „ 52 „
7. Az 1863-dik évi tánczvigalom tiszta jövedelme	207 „ 35 „
8. Az óvásban 1863-ban részesült 973 gyermektől begyűlt óvási díj a 35 kr.	292 „ — „
9. Az 1862-ről ájtott pénztárállás	4328 „ 61 „
Összesen	5527 „ 98 „

Kiadás:

1. Az intézet helyiségének házbére	173 „ 25 „
2. Az óvó fizetése	525 „ — „
3. Az óvoda fenntartási költsége	88 „ 28 „
4. A pesti központi óvóképző intézet segélyezésére	5 „ — „
Összesen	791 „ 53 „

Összehasonlítva a kiadást a bevétellel, az 1863-ik év végével az intézet pénzállása 4736 frt 45 kr., mely összeg az 1864-ik évi pénztári számadásba pénztári áthozatalul vétetett fel.

Tisztelt közönség! Intézetünk pártfogott kegyence a tisztelt közönségnek; bebizonyult ez az intézet alapításakor, midőn igen sokan gazdag adománnyal, a kevésbé vagyonosak fillérrel, de mindnyájan tiszta jó lélekkel, siettek járulni az előlegesen is jótékonyak elismert intézet létesítéséhez. Kilenved év óta fennállása alatt is folytonosan történtek kisebb nagyobb adakozások az intézet felsegélésére, melyekből, valamint a tánczvigalmak, szini- és zeneeladások, több évre történt adakozási kötelezettségek és az óvásban részesült gyermekek által fizetett díjból, pontos és lelkiismeretespenztári kezelés mellett lehetett évenkénti megtakarítás utján némi tőkét állítani elő; és pedig: 1857-ben 792 frt 49 kr., 1858-ban 735 frt, 1859-ben 1090 frt 1860-ban 200 frt, 1861-ben 600 frt, 1862-ben 550 frt, 1863-ban 450 frt, összesen 4417 frt. 49 kr. Az egyetelen üdvös czélja azonban akkor lesz érve, ha az intézet saját helyiségében elrendezve, a biztosított kamatokból fedezheti szükséges kiadásait, addig még mind a bizonytalan fejlődés korszakában álland. Hogy az intézetnek e szilárd állása mielőbb megszerezhető legyen, a mult hó 31-én tartott övögyelti közgyűlés határozata folytán, már most nyolcz évi fennállás után, az intézetnek célszerűségére, jótékonyására és életrevalóságára is hivatkozhatván, azon biztos reménnyel intézzük kegyes adakozásra felhívó kérésünket intézetünk nevében a tisztelt közönséghez, hogy ha, midőn az intézetet sokan még működésében nem ismerték, tetemes segélyezést nyerhetett; menyivel inkább fog most abban részesülhetni, midőn mindenki annak célszerűségéről meggyőződhetett. Számításunkból ugyan nem maradhat ki a jelenlegi nyomozott pénzvonzonyi helyzet, de megmondva azt, hogy a tisztelt közönségnek egy igen nagy része meg akalmat nem találhatott arra, hogy intézetünk segélyezéséhez járuljon, és megmondva azt, hogy bármi csekély egyes adakozások egyesítéséből lehet nagy összeget alkotni. Nem akarunk reménytelenséggel lemondani, hogy talán nemsokára lehetőségek teendik a kegyes pártfogók, hogy az intézet saját telkén éreztethesse jótékonyágát az odasereglt kisdedekkel! A kegyes adományok elfogadásával az intézet pénztárnoka T. Vadadi F. Lajos ur és alóltartak vannak megbízva; Maros-Vásárhely, 1864 február 20. A maros-vásárhelyi kisdóvó egyetel igazgató bizottmánya: Bihari Sándor, igazgató. Göldner Nándor jegyz.

— Jelentés. Folyó év január 25-dikén küldöttem vala tiszteletes Czelder Márton urnak 200 frt. o. é. Attól fogva mostani 5 egyházmegyéből, 4 egyházból az oláhországi

missio számára a következő adományok küldettek hozzám: *)

Az orbai egyházmegyéből	21 frt 38 kr.
A küllőből	10 „ — „
A sepsiből, hol szinte 22 ezer lélek van	4 „ 25 „
A V. hunyadiól	47 „ 65 „
A dézsiből	8 „ — „
A kézdí-vásárhelyi egyházból másod ízben	4 „ 40 „
Ez az egyház két ízben adott 22 forint 90 krajczárt.	
A papolcziból	2 „ — „
A n. enyediől	3 „ — „
A sz. lonaiból	1 „ — „
Összesen	101 „ 68 „

Ebből az adományból mai napon 100 forintot elküldöttem a buzgó missionarius tiszteletes Czelder Márton urnak. Közönetemet nyilvánítom ez alkalommal is az adakozó hűveknek, kik a szent célt adakozásukkal elősegítették, és felkérem azon egyházmegyéket és egyházokat, melyek még eddig a maguk adományaikkal nem járultak a szent célt elősegítéséhez, legyenek szivesek a maguk filléreikkel a szent célt előmozdítani. A missionak adományozott nagyobb vagy kisebb összeg a vallás és nemzetiesség oltárára tett becses ajándok Isten és emberek előtt.

Kolozsvárt, május 5-ken 1864.
Bodola Sámuel
reform. püspök.

POLITIKAI HIREK.

Angolország. London, apr. 30. A conferentiáról ezt írják: A dán urak tartják példabeszédessé vált szívvizsgálatukat. Am folyjon a küzdés, mondják ők, Isten nevében, s harczoljon kiki a mint tud, a legvégsőig, a németek ellenünk a szárazföldön, mi ellenők a tengeren. A szárazföldön nem sokára semmink sem lesz a mit elveszítsünk; miért állanánk rá tehát egy uti possidetis alapján köntendő fegyvernynyásra, a minék következében nem csak minden előnyt, a melyek hajóhadunk tulnyomóságától vannak, hanem minden eddigi vívmányunkat is fel kellene adnunk. Ha az uti possidetis kell hogy a fegyvernynyus alapjául szolgáljon, mi joggal lehet az általunk elfogott hajók visszaadását követelni, míg a szárazföldön tőlünk elvett hadállások közül egyetlen egyet sem adnak vissza.

A német nagyhatalmak, különösen Austria, boszankodnak a dánok e makacsaságán, a kik az értekezleten minden egyebet inkább, mint a legyőzötték szerepét akarják vinni s valószínű tényekkel szemben siketek és némák. Másfelől a német meghatalmazottakra is panas van, hogy túlfeszített kívánságokkal lépnek fel s nem mentek kiegyezési hajlammal a conferentiára. A főszerep, úgy látszik, Beust uré, mert rá panasznak leginkább. Ezt azonban előre lehetett látni. Mert eltekintve attól, hogy már egyéni sajátágainál fogva olyan, hogy az elsőseget Apponyi és Bernstorff grófkótló hamar elvitatathja, könnyebb is neki erősen fellépni. Mint a német szövetség képviselője, ugyiszólva megfoghatatlan nagyság, s távulról sem kell mind azokat a kiméleti szabályokat szem előtt tartania, a melyeket a két nagyhatalom képviselői nem melőzhetnek; a mellett oka van rossz hangulatára. Azt beszélik ugyanis, hogy Palmerstonnak utóbbi estélyén a házi ur szándékos hidegséggel, sőt a rangja iránt tartozó udvariasság mellőzésével fogadta, a min a jelenlévők mindnyájan megütöttek. Így egy követség alárrendelt tisztviselőt szoktak fogadni, de nem egy nagy szövetségi hatalom képviselőjét. Ez annál inkább feltűnt, mert Palmerston senki irányában sem szokta az udvariasságot és szivesseget mellőzni, legkevésbé saját házában, a hol a politikai rokons- és ellenszenvek nem csökkenthetik a vendégszeretetét.

Május 1-ig, a mint egy londoni sürgönyben olvassuk, Dánia még nem állott rá a hajózárlat felfüggesztésére. Az angol ministerek támogatják e vonakodását. Russel lord kijelentette az osztrák követnek, hogy az osztrák-porosz kívánság, magában véve és minden más körülmények közt, méltányos volna; a jelen esetben azonban Dániának ragaszkodnia kell a zárlathoz, mert különben, a katonai status quo fenntartása mellett, a német nagyhatalmaknak s a szövetségeknek éppen semmi érdekében nem állana az értekezlet munkálkodásának gyors elhaladása, sőt ellenkezőleg az állana érdekükben, hogy az értekezlet mentől hosszabbra nyuljék, s ők az alatt a herczegségek megszállását arra használják, hogy azokat annyira átalakítsák, hogy a dán uralom ottani helyreállítása lehetlenné váljék.

Londonból, május 2-ről távirják: Palmerston lord ksznyvnyaja miatt az apr. 30-ára kitűzött kabinetülés elmaradt, hasonlag az ér-

*) Ezen oly fontos missio számára szerkesztőségünk is folyvást elfogadja a kegyes adakozásokat. Szerk.

tekezleti ülés is, melynek délutáni 3 órakot kellett volna lennie. Ma Palmerston hivatali lakásán kabinetülés lesz, s az értekezlet holnap mindenesetre összejött.

Francoiaország. Páris, apr. 30. A „Vind” írja: Drouin de Lhuys tegnapielőtt a londoni értekezletben résztvevő minden állam képviselőt magához hívta, hogy a conferentia munkálkodását akadályozó nehézségek elhárítása felett tanácskozzanak. Azonban nem sikerült egyezményre jutni. A francia külügyér abból a nézetből indult ki, hogy oly alap nyeresé végett, a melyen a fegyvernynyus létrejött, mind a két félnek engedményeket kell adnia; de úgy látszik, Dánia még semmire sem határozta el magát. A párisi dán követ Londonba utazott, hogy az ott levő dán diplomatákkal közvetlenül érintkezze a netalan lehetséges engedmények iránt. Kormányközlökben azt beszélik, hogy a keleti tengerre menendő hajóhad rendeltetése az, hogy Poroszország- és Anstriának a fegyvernynyusától vonakodására nyomást gyakoroljon.

Mexikora vonatkozólag a „Moniteur” közli, hogy a császár megnyugtató felvilágosításokat kapott az északamerikai kormánytól, a washingtoni congressusnak Mexikot illető határozata értelméről és horderejéről.

A „Köln. Ztg.” levelezője bizonyosnak mondja, hogy a kormány hivatalos tudósítást kapott a tuinisi beynek a lázadók által történt meggyilkolásáról; de a kormány el van határozva e tudósítást egy ideig titokban tartani.

Másfelől apr. 25-i tudósítások Tunisból azt jelentik, hogy a helyzet nem változott. A bey a főadót 72 piasterről 36-ra szállította. A porta két hadihajót küld Tunisba. A török, olasz, francia és angol kormányok közös eszlekvésre egyestültek.

A „Moniteur” május 3-i esti lapja írja: Mitán Austria kijelentette, hogy a keleti tengerre nem száradékozik hajóhadat küldeni, Anglia is lemondott abbéli szándokáról, hogy a keleti tengerre egy hajóosztályt küldjön. Austria és Poroszország megmaradnak a tengerzárlat megszüntetésének követelése mellett. Poroszország oly fűtét alatt, ha Dánia Alsen szigetét odahagyja és az elfogott hajókat kiadja, viszonzául lemondana Jütland elfoglalásáról s ottani hadi adó beszedéséről, s oda is bagyná Jütlandot haladék nélkül.

Az angol és francia hajóhadaknak a keleti tengerre küldéséről való lemondás előzményeül közlik a francia lapok, hogy Anglia javasolta Francoiaországnak, hogy a fegyvernynyus kérdését szükségesetében háborúesetté tegyék; de Francoiaország ellene volt.

Olaszország. Turin, maj. 2. A lapok Napoleon hercegrenek a „Comitato Veneto”-hoz intézett iratát közlik, a melyben szerencsétlen a bizottságot „A venezzei kérdés sürgetőse” czimű rőpirat közrebecsátása alkalmából. A herczeg azt hiszi, hogy a venezzei kérdés gyors megoldást kíván. Legjobb kívánatát nyilvánítja Olaszország szabadsága iránt, az Alpkótló Adriai; a mint a császár mondotta volt.

Dánia. Kopenhága, apr. 26. A „Hamb. Nachr.”-nek írják: Az ország helyzete, általános nézet szerint, éppen nem kétségbeesett. Nem csak a tetleges szolgálatban levő hadsereg, a mely újabb kiegészítések után 40,000 számban áll a csataterén, hanem a pénzügy is olyan, hogy a 20 millió tallér körül rendelkezés alatt álló készlet lehetőséggé tesz ki a háborúnak még egy ideig ernyedetlen folytatását. A herczegségek elfoglalása által vesztett adóbevétel a királyságra kirovando 3 millió tallérnyi rendkívüli harcaddal való pótlásnak fedezni. Ily körülmények között, tekintve főleg a semleges Európa erős erkölcsi támogatását, türethető fegyvernynyusra s eshetőleg kielégítő békére számíthatunk.

A kopenhágai polgári képviselőtestület a következő iratot intézett a dán hadsereghez: „Csodálattal szemléljük hősi és kitartó küzdelmeiteket a tulnyomó ellenség ellen, s szükségét érezzük annak, hogy nektek kopenhágai polgártársaitok nevében a legmélyebb köszönetet jelenítsük ki, a mely minden dánt szívet lelkesít a jelen pillanatban. Nyugodtan és eszággedellenlül védtek hadállásokat, tulerőtől nyomtatva, szakadatlan lövésnek ki téve, melynek hatalmasága a hon történetében egy magán áll, soha nem pihenhetve, mignem az ellentállás tovább lehetlenné lön, s csak ekkor vonultatok a tulerő alá letérve vissza. Sokan pecsételték meg e harczban halállal a király és haza iránt való hűségüket; béke lebegjen sirjaik felett, emlékök legyen tisztelve! Dúppelnek hősi védelme által oly tetet vittetek végbe, a melynek még megleendő gyümölese, s a melyre halásan emlékezzünk vissza. Bajtársaitoknak világos s magasatos példát adotok, s megerősítettetek polgártársaitoknak abbéli eltökélését, hogy a haza megmentésére a legnehezebb áldozatokat is meg-hozzák. Megmutattátok Európának, mily ellentállást képes felmutatni egy parányi nemzet is, ha ünlétéért harczol. Fogadjátok érte polgártársaitok bensű, meleg köszönetét. Mily meg-

próbáltatásokat hozand a jövő? nem tudjuk, de azt igen jól tudjuk, hogy szent és igaz ügyért, hogy a király jogáért, hogy hazánk szabadságáért s önállóságáért harcolunk, s e harcban kifáradni nem fogunk. Bizunk abban, a ki a népek sorsát intézi, s tápláljuk a reményt, hogy ő megpróbáltatásunk végét úgy rendelendi, hogy azt elviselhesük. Isten őrje a királyt és a hazát! Isten tartsa védő karját Dánia és Dániának vitéz, hű fiait felett!

Oláh-Moldvafejedelemség. Több lapban közölve volt, hogy a Bessarabiában levő orosz csapatok parancsnoka Kotzebue tábornok parancsot kapott Pétervárról, hogy bizonyos esetűség bekövetkeztével nyomuljon be Moldvába, s e parancsot a jasszi tépárancsnokot értesítette is. Továbbá a „Wanderer” nek egy bukaresti levelet az irta volt, hogy az ottani orosz konzul, saját kormányának elbocsátását kívánta, különféle ingerlő fenyegetések kíséretében. A „Journ. de St Petersburg” szerint se az előbbi, se az utóbbi közlésből egy szó sem igaz, s a nevezett lap emlékezteti olvasóit, hogy a párisi jegyzőkönyvek a fejedelemségre vonatkozó részében előre gondoskodva volt arról az eshetőségről, ha ama tartományok katonai megszállása szükségessé lenne, s hogy az értekezlet e rendszabállyal a szücsrain hatalmasságot, azaz Törökországot bizatja meg; természetesen oly megszorítással, hogy ama megszálláshoz a nagyhatalmak beleegyezése kívántatik meg. E határozat igen világos s érthető, s az európai államok abban találják fel a legpontosabb zsinormértéket a jövőbeli esetekre nézve. Egyébiránt meglehet, hogy a Bessarabiában levő orosz csapatok parancsnoka néhány osztályt küldött a moldvai határra, a lázadó csoportok megverése s szétzórása végett, mihielyt azok Oroszország határára alkalmi merészletének. Ez egészen természetes esélyességi rendszabály lenne, a román kormány hasonlíthatatlan türelmével, vagyis inkább annak a külpolitikai igazgatókkal való egyetértésével szemben.

Francia lapoknak egy bukaresti sürgönye szerint, a Kuza fejedelem által a kamra elé terjesztett választási törvényjavaslat a legszabadabb szellemben van szerkesztve. Főalapjai: az egyfokú általános szavazat felállítása, s minden polgárnak megválaszthatósága, census feltétele nélkül. Ezáltal a fejedelemségekben örökre meglesz szüntetve az orosz befolyás. Bukarestben nagyon számítanak a nyugati hatalmak s a porta támogatására, e reform sikeresítése végett.

— London, maj. 4. Az alsóbáz tegnapi ülésében Gray kijelentette, hogy a brit kormányának alapos oka van hinni, hogy az osztrák hadihajók nem fognak a keleti tengerre lépni. Az angol hajórajnak ily esetre adott utasítás, az azonban nem közölhető.

— Hamburg, maj. 4. Flensburgból érkezett tudósítás szerint Gablenz altábornagy egyes csapatrészek előtt kijelentette, hogy a fridericiai erődímények légbe fognak roppitni.

— New-York, april. 23. A confederalnak egyik panczéshajója Plymouth mellett, Éjszak-Karolinában, 3 unionista ágyunaszádott elsüllyesztett.

Bécsibörze Május 6-án: Nemzeti kölcsön 80.10. 50%. Metalliques 72.60. Bank-részcény 779.—. Hitel részvény 193.60. Váltó Londonra 114.75. Ezüst 114.—. Arany 5.50. 1860-diki Állam kölcsön 95.80.

Május 3-án: Urbéri kárpótlási kötvény Magyarországi 75.25. Erdélyi 71.—.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

HIVATALOS.

Sz. 12508. 1864.

Pályázat.

(113) (3—3)

A kolozsvári kir. jogakademiánál az „erdélyi jog-történelem és az erdélyi magyar és szász magánjog” tanári széke ürességbe jöven, melylyel egy rendes tanár kinevezése esetében 1050 forint o. é. évi fizetés a rendes időszakonkénti előléptetési joggal 1260 és 1470 forint fizetésbe és 105 forint tanpénz-átalány, ha pedig rendkívüli tanár nevezetnek ki 630—945 forint o. é. fizetés és 52 forint 50 kr. tanpénz-átalány van összekötve; ezen tanári állásra oly móddal nyitattik meg ezennel a pályázat, hogy azok, kik ezen tanári szék elnyeréseért folyamodni kívánnak, az erdélyi kir. főkegybírókhoz intézendő folyamodásukat, ha már most valamely tanintézethez tartoznak, az illető intézet igazgatójához, ha pedig más közhivatalban állanak, illető előjárásuk útján, különben pedig közvetlenül **folyó évi Junis hó 4-éig** terjeszték fel a kolozsvári kir. jogakademia igazgatójához cs. kir. nyugalmazott főtörvényszéki tanácsos Istváffy Pál urhoz, ebeli kérvényükhöz csatolva korukról, állapotukról, vallásukról, erkölcsi és politikai maguktartásáról, továbbá az általuk bevezetett tanulmányokról, a nevelés letett pályázati vizsgáról, vagy irodalmi dolgozatokról, egy szinten az általa nyert tudori rangról, eddigi alkalmaztatásukról a tanítói pályán, vagy gyakorlati nyilvános szolgálatban, különösen a nyelvek tudásáról szóló bizonyítványokat. Végre nyilvánítsák azt is, minő nyelveken képesek az illető tantárgyakat előadni? valamint azt is, valyon rendkívüli tanári állomást hajlandók-e elfoglalni? Az erd. kir. Főkegybírókhoz Nagy-Szebenben, Aprilis 28-án 1864-ben tartott üléséből.

NEM HIVATALOS.

(120)

Felhívás társas játékra,

a legújabb biztosított

nagy állam-nyeremény kisorolásra.

Főnyeremény: 200,000 frt., vagy 150,000 frt., 130,000 frt., 120,000 frt., 115,000 frt., 110,000 frt., 105,000 frt., 104,000 frt., 100,000 frt., sat.

A húzás kezdete van a f. é. május 25-n. Vége october 15-n.

Ezen, a legmagasabb nyereményekkel kiállított államsorsluzás 14,811 díjt tartalmaz, **egy millió, 385,430 ezüst pengő forint** összegben, a mely a f. é. május 25 től egész october 15 ig tartó húzásokban el kell hogy nyerődjek.

Mitűn a t. ez. résztvevőkre nézve a legnagyobb előnnyel bír, hogy ezen érdekes szerencse játéknál nagyobb szám-összeget vehessenek részt,

1 részvényt, mely 150 számból áll, s a mely minden húzásra érvényes **5** ft. o. é.

6 részvényt, mely 150 számból áll, s a mely minden húzásra érvényes **25** „ o. é.

13 részvényt, mely 150 számból áll, s a mely minden húzásra érvényes **50** „ o. é.

engedek át.

Semmiféle más vállalat nem iger akkor a nyeremény-kilátásokat, a roppant csekély betételhez képest, s általam t. ez. részvényeseimnek, tényleg már tetemes összegek lőnek valódi pengő pénz-nemben kifizetve.

Tisztelt megrendelőket, az összegek beküldése mellett pontosan és titoktartással teljesítek, s a legfigyelmesebb szolgálatról kezeskedem.

HENSLER KÁROLY, bankár Majnai-Frankfurtban.

(126)

(1—1)

A mezőgazdaközönség ezennel arról értesítetik, miszerint Szent-Lászlón m. báró Bornemisza János ur jószágában

eladó Gomborka van

(nyári olaj növény) nagy vékájának ára 2 ft o. ért. A venni szándékozők, bérmentes levélben rendelkezhetnek. Utolsó posta Gyula.

(Főnyeremény 200,000 frt.)

(Havankint egy húzás.)

Csak 1 ft 30 kr.

egy negyed sorsjegy ára, — 2 ft 50 kr. egy félnek, — 5 ft. egy egésznek (semmi igervények) **május 25 és 26** kán történendő a kormány által vezetett és biztosított nagy

államnyeremény sorsolásához,

14,800 nyereménnyel: a 200,000, 100,000, 50,000, 30,000, 25,000, 20,000, 15,000, 12,000, 10,000, 6000, 5000, 4000, 3000, 2000, 117-szer: 1000, 111-szer: 300, 6333-szor: 100 sat. melyek alól által tallérokban valamint helyt kifizetnek. egy minden más helyre is elküldetnek. A tervszerinti szabad sorsj. gyék mindgyárt a húzás után kézbesítetnek.

Mivel a fennebbi sorsjegyeknek a vevőkre nézve oly igen kedvező feltételek alatt kétségkívül felette nagy keletősége leendő, kéretik, minél előbb megrendeléseket tenni, még pedig csak egyenesen az eladással megbízott

Grünebaum A-hoz

Schäfergasse No. 11. nächst der Zeil, Majnai-Frankfurtban.

Az összeget lehet ezüst és papírpénzben, vagy szelvényekben beküldeni.

A tervek és sorsolási jegyzékek tájékoztató ingyen adatnak.

Végül kéretik a megrendeléseket német nyelven íratni.

(122)

(3—3)

Sajgyártó-raktáratom **átadtam a gróf Rhédei-házhoz**, s egyszersmind el van látva a legjobb és legújabb készletű löszerszámokkal.

SZILÁGYI MIHÁLY.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel (Bel-farkasutca 74 sz.)

Folyó év május 25 és 26-án leendő frankfurti pénz-sorsolás első nyeremény-huzása.

Nyeremények: 200,000, 100,000, 50,000, 30,000, 25,000 forint, 2-szer: 20,000, 15,000, 12,000 és 10,000 forint sat. sat.

Egy egész eredeti sors-jegy ára **5** ft., egy fél **2** ft **50** kr., egy negyed **1** ft **30** kr. Minden megrendelés, a legcsekélyebb, pontosan fog teljesíttetni; sorshuzási tervek és sorjegyzékek ingyen.

(100) ^{7/5} (7—10)

Ifj. Lindheimer Jakab, Majnai-Frankfurtban.

14811 nyeremény.

(111)

^{7/5}

(5—6)

Az állam-nyereményi sorshuzásra ^{7/5} 1/2 eredeti sorsjegy csak 1 ft 30 kr o. ért. papírpénzben.

A közelebbi húzás folyó év május 25 és 26-án leendő, — főnyeremények ezüst forintban 200,000, 150,000, 130,000, 120,000, 115,000, 110,000, 104,000, 100,000, 50,000 sat.

Minden államsorsjátékok között ez kitalálkozik a legnagyobb és legbizonyosabb nyereményekkel, miután minden sorsjegyhez még egy ingyen szabad-sorsjegy jár. A nyeremények kiszolgáltatását, az alább írt **fő kezelő** egész készséggel elvállalja, mint a kinek kezéből kerültek ki, csak nem minden eddigi fő nyeremények:

Egy eredeti egész részvény jegy **5** ft-ért.
mindég kapható, és a pénz beküldése után azonnal bérmentes küldetnek meg.

SELLE RUDOLF,

Majnai-Frankfurtban központi főkezelő.

(112)

^{7/5}

(4—5)

Bajor királyi állam-vaspálya-kölcsön

4 millió 680,544 ezüst forintban.

Főnyeremény: 25,000, 2-er: 20,000, 2-er: 18,000, 8-szor: 16,000, 15,000, 8-szor: 14,000, 8-szor: 12,000, 21-szer: 10,000, 8-szor: 8,000, 8-szor: 7,000, 8-or: 6,000, 15-ör: 5,000, 3,000, 42-szer: 2,000, 47-szer: 1,000 és így tovább lefelé, 27,600-szor: 8 ft legkisebb nyeremény, melyet minden kötelezővénynek el kell nyernie. A legközelebbi húzás lézen

folyó év május 17-kén.

Ezen húzásra egy sorsjegy ára **1** ft., hatnak **5** ft., tízenháromnak **10** ft., huszonnyolcnek **20** ft o. é.

E szerint mindenki egy forint csekély betétellel a fenirt nyeremények egy két megkaphatja.

A megrendelések az összeg beküldése után azonnal pontosan teljesíttetnek, és a hivatalos sorshuzási jegyzékek a résztvevőknek ingyen szolgáltatnak ki.

A résztvenni akarók sziveskedjenek minél előbb az alólirt állam-érték kereskedéshez folyamodni.

BEUSCHL ADOLF, Majnai-Frankfurtban.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésben Kolozsvárrt, **Wittich Józsefnél** Maros-Vásárhelyt, **Dobray Nándornál** S.-Udvarhelyt, **Barthos Domokosnál** S.-Szentgyörgyön, **Vokál Jánosnál** Nagyenyeden, **Sindel Károlynál** Brassóban

kapható:

Protestans mindkét nembeli ifjuság számára

CONFIRMATIO

alkalmával ajánlható:

NÖVENDÉK IFJUSÁG IMAKÖNYVE.

Hitben megerősödött protestans fiak és leányok számára írta Medgyes Lajos.

Csinos papírkötésben tokkal **36 és 40** kr.

Angolvászon kötésben **50** kr.

Nagyobb kiadás hymnuszokkal:

Csinos papírkötésben **60** kr.

Angolvászon kötésben aranyozva **1** ft —

„ aranyfémzettel **1** ft 50 kr.

Finom bőrkötésben és csattal **3** ft 50 kr.

„ díszes habselyem kötésben **3** ft 80 kr.

Osztrák postaügy kézikönyve.

Írta Reisenhoffer Rudolf, cs. k. postaigazgatósági fogalmazó. Ára **2** ft o. é.

Elv és előitélet.

Regény a magyar társadalomból. Írta Halmágyi Sándor. Ára **1** ft 80 kr